

Стукало В.І., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Падун Р.В., к.ю.н.

ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРОКУРОРА У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Актуальність даної теми полягає в тому, що аналіз останніх досліджень у сфері теорії цивільного процесу свідчить про досить активний інтерес суб'єктів до статусу прокурора як учасника цивільного процесу. В сучасних умовах державно-правового розвитку все більшого значення набуває вдосконалення організації та функціонування такого важливого інституту громадянського суспільства як прокуратура. Тому все це зумовлює інтерес до прокурорської діяльності, викликає потребу в розгляді статусу прокурора в цивільному процесі.

Отже, перш за все потрібно зазначити, що 14 жовтня 2014 року Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про Прокуратуру», де зазначено, що представницька функція прокурора із захисту інтересів громадянина або держави в суді зазнала змін. Зокрема, прокурор не зможе представляти інтереси громадянина в суді навіть у тих нечисленних випадках, що зазначені в цьому законі. Разом з тим захищати інтереси держави шляхом їх представництва у суді прокурор буде мати право тільки у виключних випадках і в порядку, що визначені законом.

Водночас частиною 2 статті 45 ЦПК закріплено положення, за яким з метою представництва інтересів громадянина або держави в суді прокурор у межах повноважень, визначених законом, звертається до суду з позовною заявою (заявою), бере участь у розгляді справ за його позовами, а також може вступити за своєю ініціативою у справу, провадження у якій відкрито за позовом інших осіб, на будь-якій стадії її розгляду, подає апеляційну, касаційну скаргу, заяву про перегляд судового рішення Верховним Судом України, про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами [2].

По суті, прийняття Закону України «Про прокуратуру» та внесення ним змін до процесуального законодавства суттєво реформують механізм реалізації прокуратурою України функції представництва інтересів громадянина або держави в суді, що зумовлює потребу у додаткових дослідженнях загальнометодологічних питань правового статусу прокуратури як

суб'єкта реалізації функції представництва інтересів громадянина або держави в суді [3, с. 115].

Важливо підкреслити, що прокурор здійснює представництво інтересів громадянина або держави в суді виключно після підтвердження судом підстав для представництва. Так, відповідно до ч. 4 ст. 23 Закону України «Про прокуратуру», прокурор зобов'язаний попередньо, до звернення до суду, повідомити про це громадянина та його законного представника або відповідного суб'єкта владних повноважень. У разі підтвердження судом наявності підстав для представництва прокурор користується процесуальними повноваженнями відповідної сторони процесу. Наявність підстав для представництва може бути оскаржена громадянином чи її законним представником або суб'єктом владних повноважень.

Положення ч. 5 ст. 46 ЦПК України [2] дають право прокурору, який не брав участь у справі, з метою вирішення питання про наявність підстав для подання апеляційної чи касаційної скарги, заяви про перегляд рішення Верховним Судом України, заяви про перегляд рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами, ознайомлюватися з матеріалами справи в суді.

Положення ч. 5 ст. 46 ЦПК України [1] дають право прокурору, який не брав участь у справі, з метою вирішення питання про наявність підстав для подання апеляційної чи касаційної скарги, заяви про перегляд рішення Верховним Судом України, заяви про перегляд рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами, ознайомлюватися з матеріалами справи в суді.

З огляду вищезазначеного можна зробити висновок, що правовий статус прокурора у цивільному процесі визначається відносинами функціонального процесуального представництва, в межах якого прокурор може представляти державу або особу за умови попереднього підтвердження судом.

Отже, звуження правового статусу прокурора в цивільному процесі відповідає принципу диспозитивності у цивільному судочинстві.

Література

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 бер. 2004 р. № 1618-VI (зі змінами і доп.). Відомості Верховної Ради України. 2004. №№ 40–41, 42. Ст. 492.
2. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовт. 2014 року (зі змінами і доп.). Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст. 12.
3. Конституція України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами і доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>